

C8: ASTROFILATELI

Riktlinjer för att bedöma astrofilatelistiska exponat

Inledning

FIP:s kommission för astrofilateli har utfärdat dessa riktlinjer för att hjälpa utställare i förberedelser och jury i bedömning av astrofilatelistiska exponat.

De är avsedda att ge vägledning angående:

1. Definitionen och karaktären av astrofilatelistiska exponat
2. Principerna för exponatets uppbyggnad
3. Bedömningskriterierna för astrofilatelistiska exponat

Definition och karaktär av astrofilatelistiska exponat

Astrofilateli är studiet av rymdflyg och rymdrelaterade händelser med filatelistiskt material. Det är en filatelistisk studie av de historiska, vetenskapliga och tekniska framsteg som uppnåtts i utforskningen av rymden. Detta inkluderar tidig stratosfärforskning, utveckling av raketer och föregångarna till de olika typerna av rymdfarkoster. Relevanta projekt, evenemang och rymdprogrammen är dokumenterade.

Lämpligt filatelistiskt material

Astrofilatelistiskt material är antingen:

Postalt astrofilatelistiskt material. Filatelistiska objekt som firar en händelse och har gått genom posten med frimärken, poststämplor, ombordstämplor, etiketter och markeringar som indikerar på speciell behandling. Det inkluderar material som tagits fram i förberedelserna inför evenemang såsom vinjetter, konstnärsteckningar, essayer, provtryck, färgprover och tryckfel.

Raketfluket astrofilatelistiskt material. Filatelistiska objekt med ombordstämplor eller specialstämplor eller etiketter/sigill eller autentiska signaturer för att bevisa att försändelsen har befunnit sig i en raket eller rymdfarkost.

Filatelistiska objekt är frimärken, brev, kort, helsaker, telegram, militärpost, stratosfärpost, raketpost, sjöpost, paketpost, propagandabroschyrer, elektronisk post, och andra liknande former av posttjänster. I dessa riktlinjer omfattar termen "försändelse" alla filatelistiska objekt.

Poststämplor är den viktigaste delen av varje astrofilatelistisk försändelse.

Försändelser ska vara poststämplade på ett postkontor i närheten av rymdhändelsen eller av den militära enhet som genomför projektet på evenemangsdagen. Om postkontoret varit stängt denna dag, accepteras att poststämpeln är från nästa dag det är öppet. För evenemang som äger rum i rymden, ska poststämpeln var från postkontoret nära relevant Mission Control Center

(MCC = kontoret som har hand om och genomför hela rymdturen), eller poststämpel från postkontoret ombord på rymdstationen.

Evenemangsförsändelser

Försändelse som dokumenterar rymdhändelser inklusive uppskjutning, dockning, avdockning, EVA (Extravehicular activity, rymdvandring), landning, avbrutna uppskjutningar, testuppskjutningar och misslyckade uppskjutningar kan visas.

Stämplor som dokumenterar uppskjutningar och landningar ska endast visas från postkontoret i närheten av uppskjutningen eller landningen med det exakta datumet för rymdhändelsen. I fallet med rymdfarkoster som brinner upp eller kraschar, ska poststämpelein för postkontoret i närheten av Mission Control Center eller postkontoret i närheten av kraschen accepteras.

Försändelse med en poststämpel från anläggningar som stöder rymdflyg, inklusive spårningsstationer, primära/sekundära bärgningsfartyg, flygplan, räddningshelikoptrar och andra stödjande flygplan kan visas om de är poststämplade under uppdraget/rymdhändelsen. I många fall använder dessa anläggningar officiella stämplor, och dessa är att föredra.

Försändelse som dokumenterar testning, tekniska, organisatoriska eller politiska milstolpar för rymdflyg eller rymdprogram kan inkluderas. Detta inkluderar även viktiga möten, utrullningar och återullningar, även färdigställande och leverans av nyckelkomponenter till raketer och rymdfarkoster. Men denna typ av material bör inte dominera. Där det praktiskt taget inte finns några rymdförsändelser (t.ex. tidigt Peenemünde, sovjetisk eller kinesisk militärpost), bör försändelserna ha ett datum så nära rymdhändelsen som möjligt. Om det korrekta datumet endast kan illustreras med stämpel från ett postkontor längre bort än det närmaste postkontoret, så är det tillåtet.

Frimärken, helsaker och speciella stämplor

Frimärken eller helsaker utgivna av postförvaltningen i ett land som är involverat i den aktuella rymdhändelsen ska vara utgivna inom 12 månader från rymdhändelsen och ska inte ha någon formulering om ett jubileum. I undantagsfall, när inget annat material finns, kan stämplor senare än 12 månader eller årsdagsfirande accepteras, men de bör alltid vara från landet som är involverat i rymdevenemanget, och få stöd av en grundlig motivering.

Om inga försändelser med ett korrekt datum finns, kan specialstämplor användas, om de är inom 12 månader från rymdhändelsen, och av ett postkontor från ett land som är involverat i rymdevenemanget. Förstadagsstämpling av specialstämpelein ska inte visas om inte datumet sammanfaller med händelsen. Den här sortens material bör inte dominera.

Rymdpost

Filateliskt material ska ha flugits ombord på minst en rymdfarkost. Det måste ha stämplat ombord och visa lämpliga markeringar (ombordpoststämplor), specialstämplor eller autentiska signaturer. Rymdpost kan vara signerad av besättningsmedlemmar eller hela besättningen som vistas i rymden.

Principer för exponatet

Ett astrofilatelistiskt exponat ska ha en tydlig början, ett centralt tema och ett logiskt slut.

Exponatet måste innehålla ett inledningsblad som ska innehålla:

- Exponatets titel
- En beskrivning av syftet med exponatet
- En beskrivning av exponatets omfattning (vad ingår och vad som utelämnats)
- En plan över exponatets struktur – kapitel eller avsnitt (inte en "ram för ram" eller "blad för blad" beskrivning)
- Kort, exakt och relevant allmän information om ämnet
- En förteckning över den viktigaste litteraturen, personlig forskning och webbplatsreferenser.

Exponatets huvuddel ska bestå av material som är logiskt sammanhängande för att illustrera en eller flera eller en delmängd av kategorierna nedan.

1. Föregångare till raketflygning (raketpost, stratosfärballonger, raketutveckling)
2. Obemannade rymdprogram (nationella, internationella eller icke-statliga)
3. Bemannade rymdprogram (nationella, internationella eller icke-statliga)
4. Historia om rymdutforskning från föregångare till rymdstationer

Enramsexponat

Ett enrams exponat av astrofilateli är tänkt att vara ett exponat med ett mycket smalt ämne. Om exponatet kan visas i mer än en ram är det inte ett lämpligt ämne.

Ett urval av försändelser från ett flerramsexponat kan vara tillåtet, men bara om urvalet behandlas helt naturligt som ett komplett tema inom en ram. Ett utdrag ur ett exponat med flera ramar, som endast visar de bästa objekten från detta exponat är inte lämpligt.

Bedömningskriterier

Juryn bedömer astrofilatelistiska exponat i enlighet med Avsnitt V i GREX.

Juryn använder följande allmänna kriterier (GREV, artiklarna 4 – 5):

	Bedömningskriterier	Poäng	GREV referens
1	Bearbetning	20	Artikel 4.5
2	Filatelistisk betydelse	10	Artikel 4.6
3	Filatelistiska och ämneskunskaper, personliga studier och forskning	35	Artikel 4.7
4	Kvalitet	10	Artikel 4.8
5	Sällsynthet	20	Artikel 4.8
6	Presentation	5	Artikel 4.9

Utställare bör noggrant överväga de olika aspekter som kombineras för att maximera antal poäng ett exponat kan uppnå. Nedan ges indikationer på de primära element som ligger till grund för varje enskilt kriterium.

Bearbetning (20 poäng)

Bearbetningen av exponatet speglar i vilken grad utställaren kan skapa ett balanserat exponat karaktäristiskt för det valda ämnet. En logisk utveckling som är lätt att följa och en tydlig kortfattad text hjälper juryn att bedöma exponatet. Vid bedömning av bearbetningen granskar juryn att påståendena som gjorts i inledningen och planen återspeglas i exponatet.

Bearbetningen av exponatet bedöms utifrån:

- Inledningsbladet visar syftet med exponatet, definierar omfattningen, förklarar planen och strukturen och vägleder juryn till den viktigaste litteraturen/referenserna för ämnet som valts.
- Ämnet möjliggör ett korrekt balanserat exponat att visas i de tilldelade ramarna.
- Innehållet återspeglar titel, syfte, omfattning och plan.
- Det finns en logisk berättelse, skapad med text och material, med en bra balans mellan olika delar av exponatet.
- Rubrikerna stödjer förståelsen av bearbetningen.
- Det är en bra balans mellan exponatets olika delar/kapitel.
- Det finns en naturlig start- och slutpunkt för exponatet.
- Det visade materialets fullständighet i förhållande till ämnets omfattning (med eventuella föregångare)
- Det finns inget duplicerat material.
- Primärt fokus ligger på försändelser från rymdhändelser. Frimärken, helsaker och specialstämplar ska inte dominera.
- Texten vid varje försändelse ska täcka nyckelaspekter på tekniska data, datum, plats, syfte och uppdrag för rymdobjektet, inklusive astronauternas och kosmonauternas speciella aktiviteter, nyttan av rymdhändelsen och om vetenskapliga experiment förkom.

Valet av material är en viktig faktor inte bara för att bedöma bearbetningen, utan också kunskapen. Utställaren får utelämnat material som är av mindre betydelse. I allmänhet kan vanligt material från en rymdhändelse visas i ett urval, medan det bättre materialet från samma projekt bör visas på djupet. Juryn kommer att bedöma om bearbetningen visar utställarens kunskap om materialet.

Filatelisk betydelse (10 poäng)

Ett exponats betydelse bestäms av dels betydelsen av det visade exponatet i relation till det valda ämnet och ämnets övergripande betydelse inom astrofilateli.

Vid bedömningen av exponatets betydelse tas hänsyn till:

- Hur svårt är det valda området?
- Betydelsen av det valda området i förhållande till världens astrofilateli.
- Betydelsen av det valda området i förhållande till det specifika rymdprogrammet eller ämnet.
- Betydelsen av det visade materialet i förhållande till det valda området.
- Hur mycket av nyckelmaterialet i det valda ämnet finns i exponatet.

Filateliska och ämneskunskaper, personliga studier och forskning (35 poäng)

Filateliska och ämneskunskaper visas av de valda objekten och deras förklaringar. Personlig studie visas genom korrekt analys av objekten. Personlig forskning visas genom att presentera nya fakta relaterade till det valda ämnet.

Endast den kunskap, studie och forskning som dokumenteras av objekten i exponatet kan bedömas, den information som ges bör dock inte dominera över det filateliska materialet som visas.

Filateliska och ämneskunskaper visas genom att:

- En fullständig och korrekt förståelse av ämnet
- Bra val av material som återspeglar en gedigen kunskap om det valda området
- Noggrann och tydlig beskrivning av material med förfalskningar, ändringar, antedatering av stämplor eller reparationer

- Raritetsangivelser ("En av X registrerade") fordrar att källan anges. Använd inte uttryck som "Unik" eller "Mycket sällsynt".

Personliga studier och forskning visas genom att:

- Noggrannhet och lämplighet i text av viktiga flygdetaljer, tekniska data och syftet med uppdraget
- Kunskap om föregångare, teknisk utveckling och kronologi gällande rymdhändelserna visas
- Forskning och nya upptäckter ges utförliga förklaringar i enlighet med deras betydelse
- Lämplig användning av befintlig litteratur inom området.

Det är inte realistiskt att kräva att en utställare ska utveckla nya rön i ett ämne som redan har studerats och undersökts på djupet. Sådana exponat kommer inte att straffas för brist på personlig forskning, men det kommer att särskilt beaktas om utställaren har lyckats komma med nya rön.

Kvalitet (10 poäng)

Exponatets kvalitet visas genom att:

- Materialet är över lag i gott skick, om sådant finns tillgängligt
- Klara, tydliga avstämplingar där det är möjligt
- Om ett objekt har reparerats eller manipulerats måste det beskrivas
- Vanligt och modernt material ska vara i perfekt skick. Undantag är objekt som härrör från en olycka, kraschlandning eller annan olyckshändelse.
- Utställaren uppmantras att visa unikt eller mycket sällsynt material även om det inte är i gott skick, men varnas för att ta med vanliga objekt i sådant skick.

Sällsynthet (20 poäng)

Sällsynthet är den relativa sällsyntheten (inte värdet) på de filatelistiska objekten som visas.

Sällsyntheten bedöms efter:

- Svårigheten att anskaffa det relevanta och intressanta materialet som visas
- Att de flesta lämpliga sällsynta objekten visas
- Att vanligt material inte dominerar exponatet
- Exponatet skall vara svårt att duplicera.

Presentation (5 poäng)

Presentationen ska vara balanserad och visa materialet på bästa sätt. både på bladen, i ramen och genom hela exponatet.

Presentationen bedöms enligt:

- Bra balans i ramarna och de enskilda bladen, med variationer i layouten bladen emellan.
- Väl utnyttjat utrymme på bladen – undvik tomt utrymme
- Omsorgsfull montering
- Texten är tydlig, koncis och relevant för det valda materialet
- Överlappning av objekt accepteras, men att dölja viktiga fakta på objekten bör undvikas.
- Illustrationer är inte alltför dominerande och fotokopiorna måste vara minst 25 % olika i storlek från originalet.

Om texten är handskriven, maskinskriven eller utskriven med dator innebär inga för- eller nackdelar. Ljust färgad text och linjer och färgade utställningsblad bör undvikas.

Avslutande bestämmelser

Riktlinjerna godkändes av FIP:s kommission för astrofilateli den 31 mars 2022 och av FIP:s styrelse under det 144:e styrelsemötet i Lugano den 22 maj 2022.

Dessa riktlinjer är inte avsedda att ge svar på alla möjliga utställarens frågor; syftet är dock bistå juryn och utställaren att bättre förstå reglementet.

I händelse av olikheter i texten beroende på översättningen, ska den engelska texten gälla.